

Setembre social | Actualitzat el 11/07/2019 a les 09:13

«Estem recuperant una altra manera de viure i de treballar la terra»

Mas Les Vinyes, una cooperativa de treball que gestiona un projecte de permacultura al Lluçanès | «Col·laborem i creem sinergies amb la gent d'aquí en molts aspectes, no només econòmics sinó també socials i culturals»

Els cinc socis de la cooperativa Mas Les Vinyes amb els quatre infants amb qui formen els tres nuclis familiars que viuen i treballen a la masia Les Vinyes | Mas Les Vinyes

Sant Martí d'Albars és un dels municipis més petits i menys poblats del Lluçanès. Típicament rural, té 113 habitants i es divideix en tres nuclis: Beulaigua, La Blava i Sant Martí, més algunes masies aïllades. Les Vinyes, construïda a principis del segle XIV, és una d'aquestes masies i s'ha convertit en el nucli d'un projecte de permacultura gestionat per la cooperativa de treball associat Mas Les Vinyes. «Som una granja escola de permacultura i combinem dues activitats paral·leles: una de formativa i demostrativa, amb infants i adults, i una de producció agrícola», explica Ariadna Tremoleda, una de les sòcies treballadores de la cooperativa. Imparteixen formacions de llarga i de curta durada, i també ofereixen tallers de temàtiques diverses per a escoles, com ara d'horta, llana, salut, plantes medicinals, etcètera. Quant a la part de producció agrícola, «estem recuperant la manera en què funcionaven les granges antigament: volem allunyar-nos del concepte d'explotació agrícola perquè un dels objectius principals de la nostra activitat és regenerar el sòl, és

a dir, que la nostra acció no empobreixi la terra com fa l'agricultura extensiva sinó que l'enriqueixi». Per aquesta raó, reutilitzen i produeixen tot el que necessiten, i cada vegada depenen menys d'energia externa: «Intentem tenir residu zero, ser cada vegada més resilients a nivell energètic i de fertilització», afirma Tremoleda.

El projecte va començar el 2013, quan el primer grup motor va comprar la finca i es va constituir com a associació sense ànim de lucre. Després d'algunes entrades i sortides, van quedar-hi les persones que hi ha actualment: «Fa tres anys que treballem conjuntament i hem desenvolupat aquest projecte fins a arribar a ser cooperativa». El que singularitza Les Vinyes és que és un dels cinc projectes de permacultura de la península Ibèrica que fa producció agrícola a través del disseny de permacultura. Segons Tremoleda, les formacions els funcionen bé precisament perquè hi ha pocs espais demostratius per explicar què és la permacultura. «A Catalunya, d'espais que funcionin i produeixin realment, ara mateix hi ha l'Institut Permacultura Montsant, que són com els nostres mestres, i hi som nosaltres».

En un dels cursos de formació en permacultura impartits pels socis de la cooperativa Mas Les Vinyes | Foto: Mas Les Vinyes

Les persones sòcies de Mas Les Vinyes

La cooperativa gestiona tant la casa com les terres i està formada per Gemma Amblàs, Sergi Caballero, Robert Fontan, Marc Muñoz i Ariadna Tremoleda. Tots cinc tenen el certificat en Permacultura i participen en el disseny de les activitats i dels sistemes que es duen a terme a Les Vinyes. A més, viuen tots a la masia que hi ha a la finca: «És una casa molt gran i cada unitat

familiar té el seu espai. N'hi ha tres: cinc persones adultes i quatre infants». Cap dels socis s'havia dedicat a la permacultura amb anterioritat: en Robert, que ve de Barcelona, prové del món de les cures hospitalàries i s'ha format en energies renovables. A Les Vinyes és colíder de les àrees d'apicultura, aviram i bioconstrucció. En Marc és el classificador de pells més jove de la Península i s'havia dedicat tota la vida a classificar pells de cabrit i d'ovella, fins que va decidir que no volia treballar més amb animals morts i es va formar a l'Escola de Pastors de Catalunya. Actualment, és colíder de les àrees de maneig d'animals, artesanía i aviram. Quant a en Sergi, treballava en l'àmbit de l'enginyeria multimèdia, fins que es va començar a interessar per l'agricultura biodinàmica i d'aquí va passar a la permacultura. És el formador principal en permacultura de Les Vinyes i és colíder de les àrees d'horta, boscos d'aliments i transformats. L'Ariadna, llicenciada en Psicologia i formada en teràpia Gestalt, és terapeuta i s'ha especialitzat en bioconstrucció. És colíder de les àrees de bioconstrucció, artesanía, transformats i salut. Per últim, la Gemma, sòcia col·laboradora, és informàtica i treballa a la Universitat de Vic, i a Les Vinyes s'ocupa de la gestió econòmica.

Tot i que van començar com a associació, «no ens hi acabàvem de sentir còmodes perquè el concepte no recollia la part de generació d'economia i, per tant, no cobria les nostres necessitats». Els socis treballadors de Mas Les Vinyes consideren que el model cooperatiu és el que més els representa: «Ens posa a totes en el mateix punt a l'hora de prendre decisions i crear nous projectes, i fa que la feina de totes estigui igualment valorada, és a dir, que si una de nosaltres fa l'acompanyament als infants i l'altra és a l'hort o fa una formació, tot compta igual». Constituir-se com a cooperativa també els ha permès crear els estatuts i parlar sobre el reglament de règim intern i sobre els socis. «De sobte, sents que tens una cobertura i una estructura, que totes plegades caminem cap al mateix lloc», conclou Tremoleda.

L'Ariadna i en Robert, dues de les persones sòcies de la cooperativa Mas Les Vinyes | Foto: Mas Les Vinyes

El projecte de permacultura de la cooperativa

La granja està formada per diversos espais. N'hi ha dos dedicats a l'aigua: les basses de depuració d'aigües grises i negres, i el dipòsit d'emmagatzematge d'aigua. Quant als animals, hi ha una zona per als ànecs i una altra per als pollastres de pastura, una zona amb deu caixes d'abelles, un espai per als ponis i el cavall, un altre per al ramat d'ovelles i un per a les cabres, un per als pollastres de pastura i un galliner de doble pati, que és el que més relacions i beneficis aporta al projecte gràcies a la producció d'ous. El principal bosc d'aliments, orientat al sud, serveix de pastura per als ramats, d'aliment per a les abelles i també s'aprofita per a horta, amb centenars d'arbres fruiters, plantes medicinals i arbusts. Tot i que els seus productes no tenen el segell del Consell Català de la Producció Agrària Ecològica (CCPAE), compten amb el certificat Forest Garden Product (FGP). «No tenim el del CCPAE perquè no és garantia de cuidar la terra i per a nosaltres això és prioritari», remarca l'Ariadna. També hi ha una foresteria anàloga a l'oest i un camp al nord que integra pastures, arbres i horta en una mateixa parcel·la. A més, disposen d'una iurta, és a dir, una tenda mongola d'estructura circular que utilitzen com a espai demostratiu de maneres de viure de baix consum energètic. Per últim, compten amb una horta principal i dos hivernacles, un de planter i un de producció.

La cooperativa es finança a través de la venda directa de productes a particulars i de la venda d'excedents a restaurants que fan cuina de temporada. A més, també ofereixen cuina de pagès a les persones que passen per Les Vinyes a fer formacions, entre d'altres: «D'aquí és d'on traiem més rendiment dels nostres productes, ja que tot el menjar que fem és nostre. Les parts agrícola i ramadera són les que generen més economia». Les fonts de finançament del projecte són, doncs, la part formativa i educativa, la venda de productes i la part de restauració.

En Marc, una de les persones sòcies de Mas Les Vinyes, amb el ramat d'ovelles del projecte de permacultura de la cooperativa | Foto: Mas Les Vinyes

Tot i que el Lluçanès era un territori bastant desconegut per als membres del primer grup motor, després de sis anys se senten molt acollits: «Col·laborem i creem sinergies amb la gent d'aquí en molts aspectes, no només econòmics sinó també socials i culturals». Tot i que al principi els pagesos de la zona tenien algunes reticències respecte al projecte, ara s'hi interessaven: «Molts vénen a preguntar-nos com pot ser que els nostres camps encara estiguin verds i els seus no, per exemple, o per què canviem els animals cada dia». Per a Tremoleda, el que més valoren els pagesos és que són treballadors, és a dir, «que no hem vingut aquí a passar l'estona». Tal i com explica la sòcia de Mas Les Vinyes, la permacultura considera que la feina al camp dels nostres avantpassats era intensiva, molt cansada, i que l'agricultura extensiva o industrial actual necessita molta quantitat d'energia fòssil. «La permacultura, en canvi, el que proposa és un disseny intensiu: pensar molt on poses cada element perquè després hi hagi menys feina». Segons Tremoleda, el més important és que «estem recuperant una altra manera de viure i de treballar la terra, i cada cop hi ha més gent que se'ns acosta per entendre el perquè».

Dues de les sòcies de la cooperativa Mas Les Vinyes durant les tasques de remodelació de la masia Les Vinyes, nucli del projecte de permacultura | Foto: Mas Les Vinyes

*En Sergi, un dels socis de la cooperativa Mas Les Vinyes, en una de les visites al projecte de permacultura |
Foto: Mas Les Vinyes*

Les persones sòcies de la cooperativa Mas Les Vinyes | Foto: Mas Les Vinyes